

перспективи, без жодних джерел, на основі пам'яті та за допомогою самого автора» [3, с. 289].

Список використаної літератури

1. Дорошенко В. Літературна й наукова діяльність Василя Сімовича на тлі його життя. URL: <https://zbruc.eu/node/88073>
2. Погребенник Ф. Василь Сімович – український вчений і громадсько-культурний діяч. *Сімович В. Праці у двох томах. Т. 2: Літературознавство. Культура* / упоряд. Л. Ткач, О. Івасюк. Чернівці: Книги – XXI, 2005. С. 11-22.
3. Сімович В. Богдан Лепкий. *Сімович В. Праці у двох томах. Т. 2: Літературознавство. Культура* / упоряд. Л. Ткач, О. Івасюк. Чернівці: Книги – XXI, 2005. С. 288-336.
4. Сімович В. Богдан Лепкий. *Сімович В. Праці у двох томах. Т. 2: Літературознавство. Культура* / упоряд. Л. Ткач, О. Івасюк. Чернівці: Книги – XXI, 2005. С. 336-340.
5. Сімович В. Короткий огляд української літератури. *Сімович В. Праці у двох томах. Т. 2: Літературознавство. Культура* / упоряд. Л. Ткач, О. Івасюк. Чернівці: Книги – XXI, 2005. С. 254-259.
6. Сімович В. Рецензія на працю Б. Лепкого «Начерк історії української літератури». *Сімович В. Праці у двох томах. Т. 2: Літературознавство. Культура* / упоряд. Л. Ткач, О. Івасюк. Чернівці: Книги – XXI, 2005. С. 285-288.
7. Спогади про Богдана Лепкого / упорядкування, передмова та примітки Надії Білик. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2022. 240 с.

Борис Бунчук,
доктор філологічних наук, професор
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ПОЕЗІЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВІРШОЗНАВЧОМУ ДОДАТКУ ДО «УКРАЇНСЬКОЇ ГРАМАТИКИ» ВАСИЛЯ СІМОВИЧА

Про структуру і зміст віршознавчого додатка до «Граматики української мови» Василя Сімовича сказано у статті «Питання віршування у «Грамастиках» С. Смалі-Стоцького і В. Сімовича та поезія І. Франка» (2000) [2]. Тут розглянемо Лесин поетичний матеріал, що його використав учений як ілюстрацію до виокремлених ним віршових форм.

У віршознавчому додатку до «Граматики...» В. Сімович дослідив окремо силабічні (менше) та силабо-тонічні (більше) твори поетеси. Вчений звернув увагу на такі силабічні форми: 6-складовик і поєднання 6-складових та 12-складових рядків, 14-складовик (8+6) 2. У силабічних творах Лесі Українки він вказав на наявність певної кількості хореїзованих рядків.

В. Сімович навів приклади таких Лесиних силабо-тонічних форм: ямба (ЯЗ з дактилічним закінченням), дактилю (Д2), амфібрахію (Амф3, Амф4, Амф5), анапеста (Ан3, Ан5). Окрасою міркувань ученого щодо силабо-тоніки поетеси стало помічене ним явище поліритмічності у вірші «Грай, моя пісне!». Науковець стверджував: «Поети змінюють ритм у поодиноких рядках, повторюючи ту зміну періодично, н. пр.:

Досить невільня думка мовчала,	⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥ Д4
Мов пташка у клітці замкнута од світа,	⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥ Амф4
Пісня по волі давно не літала,	⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥ Д4
Приборкана тугою, жалем пририта...?! [4, с. 526].	⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥⊥ Амф4

Як зазначає В. Сімович: «У цьому вірші дактилічні вірші перехрещують ся з амфібрахічними» [4, с. 526]. Наведена схема строфи Лесиного вірша «Грай, моя пісне!» виявляє, що її розмір – Д4, Амф4, Д4, Амф4. Це спостереження щодо поліритмічних Лесиних строф у віршознавчому додатку до «Української граматики» В. Сімовича виявилось настільки вдалим, що його використав і розвинув український віршознавець – В. Ковалевський. У розділі «Перемінні форми ритму, як специфічний ритмічний засіб у віршах Лесі Українки», що увійшов до його монографії «Ритмічні засоби українського літературного вірша» (1960), дослідник показав, що «Іноді Леся Українка об'єднує в одній системі

метрико-ритмічні ряди, відмінні між собою не тільки кількістю стоп, а й самим їх характером» [3, с. 168].

Помічене В. Сімовичем у поезії Лесі Українки явище розглянув автор цієї публікації в статті «Логаеди у поезії Лесі Українки» (2021), визначивши його як явище строфічного силабо-тонічного логаедизму поетеси, що є свідченням її версифікаційної майстерності та новаторства [1, с. 34].

В. Сімович указав і на окремі строфічні форми в поетеси: восьмивірш (насправді два катрени) та семивірш.

Розгляд використання поезії Лесі Українки у віршознавчому додатку до «Української граматики» засвідчує належну віршознавчу підготовку вченого.

Список використаної літератури

1. Бунчук Б. Логаеди у поезії Лесі Українки. *Від силабіки до верлібру. Шляхи розвитку українського віршування: до 100-річчя від дня народження Галини Сидоренко*. Всеукраїнський віршознавчий семінар. Київ, березень-квітень 2021 року. Збірник наук. статей / Упорядники: Н.В. Костенко, Н.І. Гаврилук, О.Г. Бросаліна. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. С.14–35.
2. Бунчук Б. Питання віршування у «Граматиках» С. Смаль-Стоцького і В. Сімовича та поезія І. Франка. *Проблеми гуманітарних наук*. Наук. зап. Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич: Вимір, 2000. С.198–209.
3. Ковалевський В. Ритмічні засоби українського літературного вірша. Спроба систематики. К.: Рад. письменник, 1960. 235 с.
4. Сімович Василь. Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. 2-ге вид. з змінами й додатками. К.: Лекції: Українська накладня, б/р [1921]. 584 с.

Галина Вишневська,
кандидат філологічних наук, викладач
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка